

Marcin KRAWCZYK
URZĄD KOMUNIKACJI ELEKTRONICZNEJ

Sprzedaż produktów przez sieć Internet zagrożeniem dla europejskiego nadzoru rynku wyrobów?

mgr inż. Marcin KRAWCZYK

Absolwent Wydziału Elektrycznego Politechniki Rzeszowskiej, kierunku aparatura elektroniczna (1996 r.)

W 2008 r. uzyskał tytuł Master of Business Administration na Wydziale Zarządzania Politechniki Lubelskiej.

Z ramienia Urzędu Komunikacji Elektronicznej od 2004 r. bierze czynny udział w spotkaniach grup roboczych współpracy administracyjnej przy Dyrekcji Generalnej ds. Przedsiębiorczości i Przemysłu Komisji Europejskiej w obszarze dyrektyw EMC i RTTE.

Od 2002 r. dyrektor Delegatury Urzędu Regulacji Telekomunikacji i Poczty w Rzeszowie, Delegatury Urzędu Komunikacji Elektronicznej w Rzeszowie.



e-mail: m.krawczyk@uke.gov.pl

Streszczenie

Referat przedstawia rozwiązania w zakresie nadzoru rynku wyrobów sprzedawanych za pośrednictwem transakcji internetowych (tzw. DMS) ograniczające zagrożenia związane z rosnącą popularnością e-handlu w Europie. Ukazano trendy branżowe w otoczeniu makroekonomicznym i rosnące ryzyko napływu na terytorium UE produktów niezgodnych z wymaganiami zasadniczymi dyrektyw unijnych. Dokonano prezentacji założeń unijnych systemów DMS i potencjalnych problemów natury formalno-prawnej ograniczających efektywność prowadzenia DMS w krajach UE/EFTA. Zawarto także skrótową prezentację systemów DMS funkcjonujących w Niemczech, Wielkiej Brytanii i w Polsce a także zwrócono uwagę na rolę wymiany informacji za pośrednictwem portalu CIRCA i systemu ICSMS.

Słowa kluczowe: e-commerce, nadzór rynku wyrobów, RTTE, EMC, DMS, BNetzA, OFCOM, UKE, CIRCA, ICSMS

Online products sales and internet auctions as a threat to market surveillance?

Abstract

The article presents the solution for market surveillance of products being sold in online stores and on internet auction sites (allegro.pl, eBay.com). In chapter 1 was given an overview of Polish and European market surveillance system. There were also presented main problems connected with growing popularity of online stores and auction sites. Chapter 2 was dedicated to analysis of e-commerce in Europe and Poland. Cetelem Observer 2008 [5] report shows that in 2010 one-sixth of products will be sold online. Fig. 2 presents products' category and its popularity in online stores. Large part of these products have to be compliant with EMC and RTTE directives. Background of Desktop Market Surveillance (DMS) and its key elements were described in chapter 3. The report of Project Team on Enforcement Issues [8] pointed at main problems connected with DMS: legal aspects, inefficient information exchange, lack of dedicated tracking/seeking software. DMS in Germany, United Kingdom and Poland was briefly described in subsections 3.1 – 3.3. It was noted that agreements with eBay.de, eBay.co.uk and allegro.pl were main key points of DMS in these countries. Chapter 4 emphasized the role of administrative cooperation of EU/EFTA member states, usage of CIRCA server, ICSMS server and distribution of information amongst market surveillance authorities. The article indicated that only effective Desktop Market Surveillance can protect European market against products not compliant with UE directives.

Keywords: e-commerce, market surveillance, RTTE, EMC, DMS, BNetzA, OFCOM, UKE, CIRCA, ICSMS

1. Wstęp

Mineło pięć lat od chwili gdy Polska wstąpiła w struktury Unii Europejskiej stając się jej pełnoprawnym członkiem, wprowadzając jednocześnie do narodowego systemu prawnego uregulowania unijne zawarte w tzw. dyrektywach nowego

podejścia. Uregulowania te redefiniowały poziom odpowiedzialności producenta za produkt wprowadzany na rynek europejski, szczegółowo opisały przebieg oraz warunki na jakich należy przeprowadzać procedurę oceny zgodności produktu z dyrektywami nowego podejścia a także wprowadziły oznaczenie CE – jeden z najbardziej rozpoznawalnych symboli „Nowej Europy”. Jednocześnie przyjęcie dyrektyw nowego podejścia wymusiło dostosowanie działań prowadzonych przez krajowe organy kontrolne do wymogów europejskich. Zapisami ustawy o systemie oceny zgodności [1] został utworzony w Polsce system kontroli wyrobów wprowadzonych do obrotu. W jego skład wszedł Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumenta [2] jako organ monitorujący oraz osiem organów wyspecjalizowanych, prowadzących działania kontrolne w zakresie poszczególnych dyrektyw europejskich. W okresie od akcesji Polski do Unii Europejskiej do chwili obecnej organy wyspecjalizowane wraz z organem monitorującym wypracowały jednolity system prowadzenia działań kontrolnych, skutkujący stale zmniejszającą się ilością produktów niezgodnych wprowadzanych na rynek wspólnotowy. Jednocześnie europejski rynek wyrobów podlega ciągłym zmianom. Jedną z najbardziej widocznych tego oznak jest stały wzrost ilości produktów sprzedawanych za pośrednictwem transakcji internetowych, zdecydowanie trudniej podlegających nadzorowi ze strony krajowych i zagranicznych instytucji kontrolnych. Dodatkowo sytuację komplikuje możliwość zakupu produktów spoza rynku wspólnotowego a więc niejednokrotnie produktów nieprzewidzianych do wprowadzenia na rynek europejski. Jest to szczególnie ważne z punktu widzenia konsumentów i użytkowników wyrobów, gdyż niektóre wyroby mogą stwarzać zagrożenia dla życia, zdrowia i mienia a także dla środowiska naturalnego. W skrajnej sytuacji może to doprowadzić do zachwiania warunków konkurencji na rynku wspólnotowym.

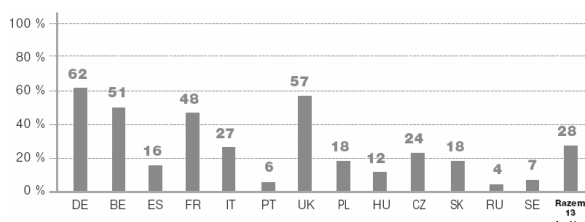
Rozwiązaniem zasygnalizowanego problemu może być wprowadzenie efektywnego, wspartego uregulowaniami unijnymi i krajowymi, systemu nadzoru rynku wyrobów sprzedawanych za pośrednictwem transakcji internetowych. W ramach niniejszego referatu dokonano prezentacji rozwiązań tego problemu w odniesieniu do produktów podlegających dyrektywie RTTE [3] (1999/5/WE dot. urządzeń radiowych i urządzeń telekomunikacyjnych końcowych) i dyrektywie EMC [4] (2004/108/WE dot. kompatybilności elektromagnetycznej).

2. Rynek e-commerce w Europie i Polsce

Jak wynika z raportu Obserwator Cetelem 2008 [5] za dwa lata niemal co szósty produkt na świecie będzie kupowany za pośrednictwem Internetu, a jeśli ta tendencja się utrzyma to w roku 2015 już co czwarta transakcja będzie realizowana przez sieć www (dane dotyczą całkowitej wymiany handlowej – hurtowej i detalicznej). Badania te również wskazują na rosnącą ilość użytkowników sieci Internet decydujących się na dokonanie zakupu za pośrednictwem sieci. Wśród 13 badanych krajów UE Niemcy i Wielka Brytania znalazły się na pozycji liderów a Polska na 7 miejscu [rys. 1].

Badania polskiego rynku zakupów on-line przeprowadzone przez NetTrack SMG / KRC [6] wskazały na najpopularniejsze grupy produktów nabywanych za pośrednictwem Internetu. W czołówce rankingu znalazły się sprzęt RTV, telefony komórkowe/akcesoria i sprzęt komputerowy a na dalszych pozycjach również sprzęt fotograficzny, sprzęt AGD [rys. 2.] a więc produkty które podlegają obowiązkowej ocenie zgodności z wymaganiami zasadniczymi dyrektyw EMC i RTTE.

Zdecydowana większość tych produktów jest nabywana w rodzimych sklepach internetowych, jednakże okresowe różnice



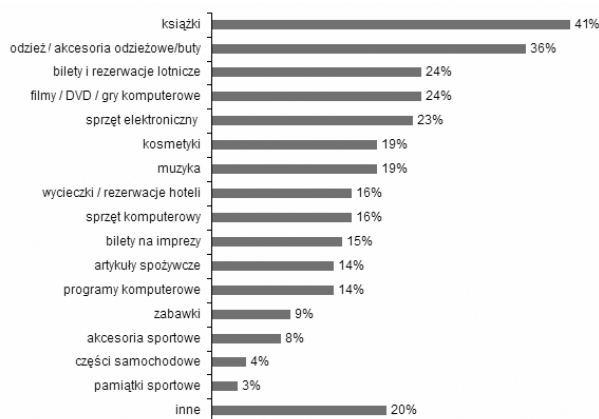
Rys. 1. Odsetek osób kupujących w sieci (e-buyers) w stosunku do całkowitej liczby populacji danego kraju

Źródło: [5]

Fig. 1. Percentage of e-buyers in proportion to overall population of the country

Source: [5]

kursowe (w szczególności PLN/USD) oraz zmieniające się przepisy obowiązujące w ramach unii celnej (podniesienie limitu zwolnienia dla towarów otrzymywanych w przesyłkach z krajów spoza UE) zwiększają poziom importu produktów, np. z USA. Z kontroli prowadzonych przez europejskie organy nadzoru rynku wyrobów wynika, że poziom zgodności produktów w ten sposób importowanych na rynek wspólnotowy z wymaganiami zasadniczymi jest niewystarczający. Przykładem produktów tak



Rys. 2. Popularność produktów kupowanych on-line w Polsce. Odsetek Internautów, którzy deklarują, że kupili w sieci produkt z danej kategorii.

Źródło: [19]

Fig. 2. On-line products sales popularity in Poland. Percentage of Internet users who declare that they bought products of specific category.

Source: [19]

sprawdzanych na teren UE są telefony komórkowe Apple iPhone bez wymaganego oznakowania CE, radiotelefony CB UNIDEN PRO 510 XL nie spełniające wymagań zasadniczych dyrektywy RTTE, modulatory FM małej mocy, urządzenia zakłócające pracę stacji bazowych GSM, wzmacniacze W-LAN, telefony bezprzewodowe SENA0 pracujące na częstotliwościach UHF przydzielonych NATO.

Powodem zakupu sprzętu niezgodnego z wymaganiami zasadniczymi dyrektyw europejskich za pośrednictwem transakcji internetowych jest również ograniczona wiedza o wybranym produkcie. Oferty sklepów internetowych bardzo szczegółowo informują o parametrach technicznych oraz funkcjonalnych oferowanych produktów, ograniczając jednocześnie informacje o spełnianiu przez nie wymagań unijnych. W szczególności dotyczy to urządzeń podlegających dyrektywie RTTE, która wprowadziła restrykcje terytorialne związane, np. z używaniem urządzeń wykorzystujących nieharmonizowane pasma częstotliwości bądź dyrektywie EMC, która ogranicza możliwość używania określonych urządzeń w obszarach mieszkalnych. Powiązanie faktu świadomego ograniczania informacji o sprzedawanych produktach z atrakcyjną ceną oferowanych produktów prowadzi do wzrostu ilości produktów niezgodnych wprowadzonych na rynek unijny i pośrednio do degradacji środowiska (w szczególności elektromagnetycznego).

3. Nadzór rynku wyrobów sprzedawanych za pośrednictwem transakcji internetowych w Europie

Rozwiązaniem zasygnalizowanego w temacie referatu problemu jest rozszerzenie działalności narodowych organów nadzoru rynku wyrobów o nadzór nad transakcjami internetowymi – tzw. DMS (ang. *Desktop Market Surveillance*). Zagadnienie to było przedmiotem obrad unijnych grup roboczych współpracy administracyjnej oraz komitetu TCAM [7]. Z raportu [8] przygotowanego przez grupę PT RA1 (ang. Project Team on Enforcement Issues) wynika, że większość krajów członkowskich UE włączyło mechanizmy DMS do procedur nadzoru rynku wyrobów. Mechanizmy wyszukiwania produktów niezgodnych opierają się o filtrowanie informacji otrzymywanych z serwisów przeszukujących (np. Google, Yahoo itp.), i portali aukcyjnych. Stosowanym do wyszukiwania kluczem z reguły jest nazwa urządzenia bądź jego charakterystyczne parametry, cechy. Źródłem informacji są także skargi użytkowników i doniesienia innych organów narodowych. Podejmowanie działań względem podmiotów krajowych zazwyczaj skutkuje usunięciem produktu z oferty handlowej bądź zakończeniem aukcji internetowej. Równoległe do prowadzonego nadzoru nad rynkiem wyrobów oferowanych w Internecie organy państw członkowskich prowadzą akcje informacyjne zwracające uwagę konsumentów na problem nieuczciwych sprzedawców oferujących wyroby niezgodne. Jednocześnie raport wskazuje na następujące problemy utrudniające nadzór nad rynkiem internetowym:

- brak uregulowań prawnych w zakresie odpowiedzialności podmiotów pośredniczących w zawieraniu transakcji kupna-sprzedaży (serwisy aukcyjne, np. eBay, Allegro.pl; witryny oferujące produkty sprzedawane bezpośrednio przez dostawców spoza terenu UE) wyrobów niezgodnych z wymaganiami zasadniczymi dyrektywy UE,
- nieefektywna wymiana informacji pomiędzy krajami członkowskimi o produktach niezgodnych poddanych kontroli w krajach UE,
- utrudnienia w podejmowaniu czynności prawnych względem podmiotów oferujących produkty niezgodne, mających siedzibę poza krajem prowadzącym postępowanie administracyjne,
- trudności w lokalizacji podmiotów uczestniczących w łańcuchu dostaw,
- brak dedykowanych narzędzi informatycznych zapewniających efektywne wyszukiwanie produktów niezgodnych oferowanych w sieci Internet.

Raport zwraca szczególną uwagę na rolę wymiany informacji pomiędzy organami administracji odpowiedzialnymi za nadzór rynku wyrobów w krajach UE/EFTA i wskazuje ten czynnik jako jeden z kluczowych dla poprawy efektywności działań DMS.

3.1. DMS w Niemczech

Ze statystyk [10] prowadzonych przez niemieckiego regulatora BNetzA (niem. *Bundesnetzagentur*) [9] wynika, że w 2007 na terenie Republiki Federalnej Niemiec funkcjonowało 6.795 producentów i 98.948 dostawców urządzeń objętych dyrektywami EMC i RTTE. Oznacza to, że znaczna część produktów dostępnych na rynku wspólnotowym było wprowadzanych do obrotu na terenie Niemiec. Głównym krokiem w kierunku organizacji efektywnego systemu DMS w Niemczech była nowelizacja ustawy o kompatybilności elektromagnetycznej rozszerzająca zakres podmiotów zobowiązanych do współpracy z organem nadzoru rynku wyrobów o podmioty pośredniczące w zawieraniu transakcji kupna-sprzedaży. W oparciu o jej zapisy BNetzA zawarło porozumienie m.in. z główną platformą aukcyjną w Niemczech eBay.de, regulujące współpracę przy wyszukiwaniu i blokowaniu sprzedaży produktów niezgodnych. Serwis aukcyjny umieścił na swoich stronach zbiór informacji o regulacjach prawnych dotyczących wprowadzania produktów na rynek unijny i odpowiedzialności podmiotów za sprzedaż wyrobów

niezgodnych z wymaganiami zasadniczymi. Jednocześnie została przyjęta procedura wymiany informacji [11] pomiędzy BNetzA a eBay.de pozwalająca na skuteczne blokowanie aukcji internetowych. W ramach tej procedury BNetzA:

- prowadzi stały monitoring produktów oferowanych w aukcjach internetowych,
- informuje sprzedawców za pośrednictwem systemu eBay o zamiarze sprzedaży przez nich produktów niezgodnych bądź niebezpiecznych,
- uzyskuje dostęp do danych osobowych zidentyfikowanych sprzedawców,
- ma prawo wystąpić o natychmiastowe wstrzymanie bądź zamknięcie prowadzonej aukcji,
- w przypadku sprzedawcy zlokalizowanego na terenie Niemiec przekazuje informacje adresowe do jednostki terenowej celem przeprowadzenia kontroli bezpośredniej,
- w sytuacji gdy eBay zlokalizował sprzedającego na terenie innego kraju UE BNetzA informuje o tym fakcie organ nadzoru rynku wyrobów tego kraju,
- jeśli sprzedający jest spoza terenu UE aukcja jest automatycznie zamykana.

W 2007 roku BNetzA w ramach prowadzonych działań DMS udaremniła wprowadzenie na rynek wspólnotowy ponad 1000 produktów niezgodnych z wymaganiami dyrektyw EMC i RTTE.



Rys. 3. Gniazdo elektryczne sterowana radiowo, uległo zapłonowi w trakcie badań prowadzonych przez laboratorium BNetzA w Kolbergu.

Źródło: [10]

Fig. 3. Radio controlled electric socket, self fired during a laboratory tests in BNetzA test lab in Kolberg.

Source: [10]

3.2. DMS w Wielkiej Brytanii

Drugim co do popularności dokonywania zakupów w sieci Internet krajem UE jest Wielka Brytania. Organem nadzoru rynku wyrobów w Wielkiej Brytanii odpowiedzialnym m.in. za kontrolę wyrobów podlegających dyrektywom EMC i RTTE jest OFCOM (ang. *Office of Communications*) [12], który w 2004 r. rozpoczął działania w zakresie nadzoru rynku wyrobów sprzedawanych przez sieć Internet, skupiając się głównie na współpracy z portalem aukcyjnym eBay.co.uk. OFCOM został zaliczony do grupy organów państwowych odpowiedzialnych za egzekucję prawa z którymi angielski eBay jest zmuszony współpracować w sytuacjach naruszenia prawa przez użytkowników portalu i udzielać informacji osobowych na podstawie ustawy o ochronie informacji (ang. *Data Protection Act*) [13]. W oparciu o zawarte porozumienie [14] eBay.co.uk jest zobowiązany także do:

- zamknięcia aukcji w przypadku gdy są uzasadnione przypuszczenia, że oferowany produkt jest niezgodny z wymaganiami zasadniczymi dyrektyw,
- zawieszenia bądź usunięcia konta aukcyjnego sprzedawcy, który uporczywie łamie prawo oferując produkty niezgodne.

Analogicznie jak w przypadku DMS prowadzonego przez niemieckiego regulatora, procedura wdrożona przez OFCOM przewiduje przeprowadzanie kontroli bezpośredniej przez jednostki terenowe lub powiadomienie organów nadzoru rynku wyrobów innych krajów wspólnoty. Jednakże tym co odróżnia DMS prowadzony w Wielkiej Brytanii od wdrożonego w Niemczech jest szerszy cel prowadzenia działań. OFCOM czerpie informacje o występowaniu produktów niezgodnych na rynku krajowym także ze skarg abonentów, operatorów

i wykorzystuje je w procesie przeszukiwania transakcji sprzedaży online. Działania DMS wykorzystywane są także w trakcie prowadzenia europejskich kampanii pomiarowych organizowanych przez unijne grupy współpracy administracyjnej ADCO (ang. *Administrative Cooperation*)

3.3. DMS w Polsce

W Polsce organem wyspecjalizowanym prowadzącym działania kontrolne w zakresie dyrektyw EMC i RTTE jest Urząd Komunikacji Elektronicznej (skr. UKE) [15]. W roku 2007 UKE rozszerzył swoją aktywność o kontrolę wyrobów wprowadzanych na rynek wspólnotowy poprzez sklepy internetowe oraz portale aukcyjne. Wydział Nadzoru Rynku regularnie dokonuje przeglądu ofert witryn internetowych w poszukiwaniu wyrobów uznanych za niezgodne z wymaganiami zasadniczymi dyrektyw EMC i RTTE, zlecając jednocześnie przeprowadzanie kontroli bezpośrednich jednostkom terenowym urzędu (delegatorem zlokalizowanym miastach wojewódzkich). W wyniku przeprowadzonych kontroli wydawane są (na podstawie art. 40k ustawy o systemie oceny zgodności) decyzje o czasowym zakazie dalszego przekazywania wyrobu użytkownikowi, konsumentowi i sprzedawcy bądź decyzje o wycofaniu wyrobu z obrotu (art. 41c). Efektywność takich działań jest duża, z witryn internetowych usuwane są produkty niezgodne, co skutkuje wzrostem ochrony konsumentów a także przyczynia się do zmniejszenia zaburzeń w środowisku elektromagnetycznym.

Równolegle przeszukiwaniu podlegają oferty sprzedaży umieszczone w portalach aukcyjnych (Allegro.pl, Swistak.pl, eBay.pl). Krajowe akty prawne, w szczególności ustawa o systemie oceny zgodności, nie regulują odpowiedzialności podmiotów pośredniczących w transakcjach kupna-sprzedaży za wprowadzanie na rynek wspólnotowy wyrobów niezgodnych z dyrektywami europejskimi. Jednocześnie ustawa o ochronie danych osobowych [16] nie uprawnia organów wyspecjalizowanych w rozumieniu ustawy o systemie oceny zgodności do żądania udostępnienia danych osobowych przez portale aukcyjne, co utrudnia identyfikację podmiotów wprowadzających wyroby niezgodne do obrotu handlowego i wydanie decyzji zakazie dalszego przekazywania wyrobu użytkownikowi, konsumentowi i sprzedawcy. UKE zawarł porozumienie z Allegro.pl, na mocy którego portal aukcyjny dokonuje blokady wskazanych przez urząd aukcji. UKE wystąpił również z inicjatywą ustawodawczą do Ministerstwa Gospodarki, by dokonać nowelizacji ustawy o systemie oceny zgodności.

4. Rola wymiany informacji w kontroli wyrobów sprzedawanych za pośrednictwem transakcji internetowych w Europie

Jednym z czynników determinujących skuteczność DMS jest wymiana informacji o produktach niezgodnych i kanałach ich dystrybucji. Brak przepływu informacji w tym zakresie skutkuje przeniesieniem działalności dystrybutorów do krajów wspólnotowych, na terenie których działania nadzoru runku wyrobów są prowadzone nieefektywnie. Znając tę zależność Komisja Europejska położyła szczególny nacisk na wypracowanie wspólnotowych rozwiązań pozwalających na wymianę informacji i współdzielenie wiedzy w tym zakresie. Temu celowi poświęcone są m.in. spotkania grup ADCO, w trakcie których kraje członkowskie prezentują narodowe rozwiązania w zakresie nadzoru rynku wyrobów, informują o wykryciu produktów niezgodnych, przedstawiają statystyki z przeprowadzonych działań. W ramach działalności grup ADCO organizowane są również kampanie pomiarowe ukierunkowane na grupy wyrobów charakteryzujących się wysokim poziomem niezgodności z wymaganiami zasadniczymi. Tak pozyskiwane informacje są następnie gromadzone i udostępniane pozostałym krajom członkowskim z wykorzystaniem dedykowanego portalu CIRCA [17]. Na serwerze CIRCA aktualizowana jest również lista

produktów wycofanych z obrotu handlowego na terenie UE na mocy decyzji narodowych organów nadzoru rynku wyrobów. Dla potrzeb DMS wykorzystywane są również informacje gromadzone w systemie ICSMS [18] (ang. *Information and Communication System for Market Surveillance*). Rozbudowana funkcjonalność systemu pozwala na pozyskanie aktualnych informacji o kontrolach wyrobów prowadzonych przez organy narodowe, (w tym przez służby celne) a także o działaniach podjętych w stosunku do produktów niezgodnych a w szczególności produktów niebezpiecznych. System ICSMS jest dedykowany dla obsługi wszystkich dyrektyw UE.

5. Wnioski

Stały wzrost sprzedaży produktów za pośrednictwem transakcji internetowych sprawił, że europejski system nadzoru rynku wyrobów poszerzył zakres swojego działania o nadzór nad transakcjami sprzedaży wyrobów sieci www. Zadania te realizowane są przez organy krajowe za pośrednictwem działań określanych mianem DMS i stanowią uzupełnienie dotychczas prowadzonych postępowań kontrolnych. Sprawnie prowadzony DMS skutkuje usuwaniem z e-ryнку wyrobów niezgodnych z wymaganiami zasadniczymi dyrektyw europejskich przyczyniając się jednocześnie do wzrostu bezpieczeństwa konsumentów jak również poprawy ochrony widma elektromagnetycznego przed zaburzeniami. Warunkiem efektywności działań DMS jest współpraca administracyjna krajów UE/EFTA, wymiana informacji w zakresie prowadzonych postępowań kontrolnych i udział w spotkaniach grup roboczych ADCO, TCAM, RA1. Wykorzystywanie wspólnych systemów elektronicznej wymiany informacji takich jak CIRCA, ICSMS dodatkowo obniża koszty prowadzonych działań poprzez eliminowanie powtarzania kontroli przez krajowe organy nadzoru rynku wyrobów. Problemem w dalszym ciągu nie rozwiązany pozostaje brak uregulowań unijnych w zakresie odpowiedzialności podmiotów pośredniczących w zawieraniu transakcji kupna-sprzedaży za udział w dystrybucji produktów niezgodnych z dyrektywami nowego podejścia. W 2008 r. grupa RTTE ADCO. rozpoczęła przegląd dyrektywy RTTE – jej nowelizacja pozwoli na wprowadzenie zmian w krajowych aktach prawnych i na rozwiązanie większości problemów występujących w takcie prowadzenia kontroli wyrobów na poziomie krajowym.

6. Literatura

- [1] *Ustawa o systemie oceny zgodności* (Dz. U. z 2004 r. Nr 204, poz. 2087.)
- [2] www.uokik.gov.pl
- [3] *Dyrektywa 2004/108/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do kompatybilności elektromagnetycznej oraz uchylająca dyrektywę 89/336/EWG*
- [4] *Dyrektywa 1999/5/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 marca 1999 r. w sprawie urządzeń radiowych i końcowych urządzeń telekomunikacyjnych oraz wzajemnego uznawania ich zgodności*
- [5] Raport Obserwator Cetelem 2008
<http://www.cetelem.pl/pages/display/135/obserwator-cetelem.html>
- [6] Raport Money.pl: *Co Polacy kupują w Internecie*
<http://www.money.pl/gospodarka/raporty/artykul/raport:co:polacy:kupuja:w:internecie.149.0.322965.html>
- [7] <http://circa.europa.eu/Public/irc/enterprise/Home/main>
- [8] Draft ECC Report on Desktop market surveillance and involved administrative co-operation principles
<http://www.ero.dk/download?frames=0>
- [9] <http://www.bundesnetzagentur.de>
- [10] Statistics Market Surveillance 2007 of the Federal Network Agency (BNetzA) - ADCO 28(08)02
- [11] Desktop market surveillance – Strategies and proceedings with suspicious products sold via Internet – ADCO 28(08)03
- [12] <http://www.ofcom.org.uk/>
- [13] Data Protection Act 1998
http://www.opsi.gov.uk/acts/acts1998/ukpga_19980029
- [14] Desktop Market Surveillance – UK – Background information – ADCO 19(05)07
- [15] www.uk.gov.pl
- [16] *Ustawa o ochronie danych osobowych* (Dz.U. 1997 Nr 133 poz. 883 ze zm.)
- [17] <http://forum.europa.eu.int>
- [18] <http://www.icsms.org>
- [19] NetTrack SMG/KRC, styczeń-listopad 2007

Artykuł recenzowany